

Tætte naboer, lang flyrejse

Jacobsen, Marc

Published in:
Sermitsiaq

Publication date:
2017

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Document license:
[Ikke-specificeret](#)

Citation for published version (APA):
Jacobsen, M. (2017). Tætte naboer, lang flyrejse. *Sermitsiaq*, 2017, 18-19.

Tætte naboer, lang flyrejse

Subsidier og sats på flere forskellige slags kunder, kan bane vejen for flyforbindelse mellem Nunavut og Grønland

■ TRAFIK

Marc Jacobsen, Iqaluit, Nunavut
marc.jacobsen@ifs.ku.dk

Siden 2014, har folk på begge sider af Davisstrædet måttet kigge langt efter en flyforbindelse, der kan forbinde de tætte naboer i Grønland og Nunavut. I stedet for halvanden times direkte flyrejse, tager det nu snildt flere dage at tilbagelægge den ellers korte distance, når stop i København eller Reykjavik, og en eller flere mellemlændinger i Nordamerika skal medregnes.

I 1981-2001 var der året rundt jævnlige afgang mellem Nunavut og Grønland. Indtil 1993 gik turen fra Iqaluit til Nuuk, hvorefter destinationen i stedet blev Kangerlussuaq. I 2012 blev ruten genetableret som et sommertilbud, men efter tre år med begrænset succes, blev også det initiativ taget af bordet.

Hvad gik galt? Og hvad skal der til for, at den direkte flyforbindelse igen bliver aktuel? Sermitsiaq har mødt en af hovedaktørerne fra Nunavut; forfatter, forretningsmand og tidligere æreskonsul for Danmark, Kenn Harper, der fortæller om flyrutens historie og fremtidsperspektiver, som de ser ud fra den vestlige side af strædet.

Begyndelsen til enden

Nedturen startede, da den amerikanske regering annoncerede, at man ikke længere ville tage passagerer med fra Kangerlussuaq til Thule. Derefter måtte Air Greenland overtage ruten. Det fik de imidlertid First Air til at gøre – og det var der, at problemerne begyndte. I stedet for at flyve direkte til Nuuk, skulle First Air til Kangerlussuaq. Det betød, at godset var længere tid undervejs, hvilket var dårligt for den samlede pris og for madvarernes holdbarhed. Det var dømt til at gå galt, når First Air ikke blev bedre betalt.

Kort efter besluttede Air Greenland, at man ville konkurrere med SAS om flytrafikken til København. Til at starte med, tog First Air sig også af den opgave, men da Air Greenland købte en jet (Boeing 757-200) i 1998, gled samarbejdet så småt ud i sandet. First Air forsøgte at opretholde ruten til Kangerlussuaq, men da det ikke længere var rentabelt, sluttede det brat i 2001.

En svale gør ingen sommer

Så snart flyruten ophørte, begyndte Kenn Harpers intensive lobbyarbejde for at få den genetableret.

Nye folk havde overtaget magten i First Air. Folk, der ikke kendte til potentialet i Grønland, men efter en større kampagne, så de også lyset. Dernæst blev skytset rettet mod Grønland, der – med Kuupik Kleist i spidsen – blev budt velkommen af en stor charmeoffensiv i Iqaluit.

Indsatsen virkede efter hensigten – godt hjulpet på vej af de dengang meget store forventninger til diverse mineprojekter i Grønland, som kunne tænkes at få gavn af

canadisk ekspertise.

Til en pris på 4.840 kroner per person kunne 34 passagerer sætte sig i sædet i en af de to ugentlige Dash-8 afgang mellem Nuuk og Iqaluit. I 2013 var det så stor en succes, at sommertrafikprogrammet fra juni til september måtte udvides med hele 40 procent – fra 24 til 33 afgang i hver retning.

Successen viste sig dog at være en enlig svale, så efter en enkelt sæson mere stoppede flyvningerne. Da-værende kommercielle direktør for Air Greenland, Christian Keldsen, fortalte dengang Nunatsiaq News, at regnskabet for de tre års sommerflyvninger til Nunavut var gået i nul, men at »vi bliver nødt til at tjene penge i det tredje år. Det er tommelfingerreglen. Der var en masse olie- og mineaktivitet osv.«, men pludselig stoppede det hele i 2013.

»For at fortsætte flyvningerne, ville det blive nødvendigt med subsidiering fra regeringerne i Iqaluit og Nuuk«, sagde Keldsen videre.

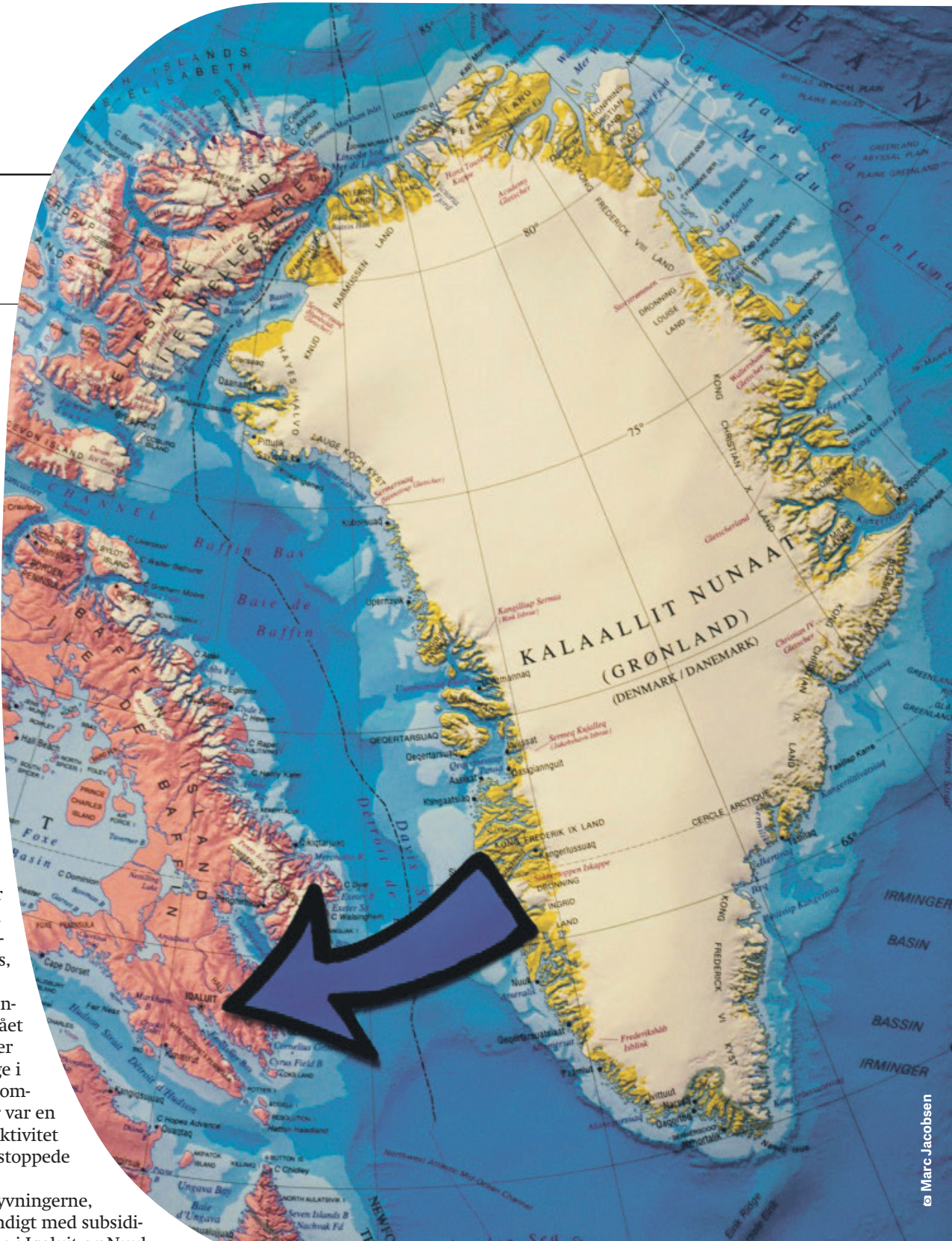
S-ordet

I juli 2014 underskrev daværende regeringsledere for Grønland og Nunavut – Aleqa Hammond og Peter Taptuna – en såkaldt hensigtserklæring, hvori de blandt andet fremhævede flyforbindelsen som mulig basis for nye handelsforbindelser. Som Kenn Harper pointerer, så er sådanne erklæringer bare papir, som desværre alt for sjældent bliver fulgt op af nævneværdige handlinger.

»Ingen i dag vil høre S-ordet. Men subsidier er netop, hvad der er behov for her«.

Harper foreslår, at hvis flyruten skal genetableres, så er det nødvendigt, at de to regeringer garanterer køb af et vis antal sæder i hvert fly, som så står til deres disposition. De kunne så bruges til at øge udvekslingen af ministre, bureaukrater og så videre, så gode og brugbare relationer for alvor kan blive etableret.

Med den garanti i baglommen, ville flyselskaberne kunne sælge resten af sæderne til forskellige slags kunder: mineselskaber, turister, konferencedeltagere, udvekslingsstuderende, og så videre. Det er ikke nok at tro, at et mining boom kan ændre det hele. Mange bække små.

Kalaallit Nunaannit Iqalunnut ungasinngikkaluarpoq, timmisartukkullu attaveqartoqarani. Nunap assinga Iqalunni'Intergovernmental Relations'-ip immikkoortortaqarfiani nivingavoq.

Kort afstand fra Grønland til Nunavut. Kortet hænger i afdelingen for'Intergovernmental Relations' i Iqaluit.

Lys i mørket

Harper mindes, at First Air i 1980'erne arbejdede hårdt for at udvikle markedet mellem Grønland og Canada til gavn for flyruten: »De bragte forretningsmænd til Iqaluit og Nuuk. De gav dem mad, vin og sørgede for, at de fik et knald. Alt dette ville skulle gøres endnu engang, men ingen er villige til at gøre så stor en indsats«.

En anden væsentlig faktor er Air Iceland's indtog på det grønlandske marked. Det ser Harper, som den største trussel mod genetableringen af flyforbindelsen til Nunavut. En trumf i tidligere tiders charmeoffensiv var netop, at Iqaluit kunne bruges som transit fra Grønland til mere eksotiske himmelstrøg – særligt Disney World var populært – og, modsat til den smukke Disko Bugt. Med det islandske flyselskab som konkurrent, er det i Harpers optik ikke oplagt at genetablere flyforbindelsen: »Det bliver

virkelig svært. Jeg gav det mit bedste forsøg, og ingen troede mere på det end mig«.

I de senere år er udvekslingen mellem blandt andet Arctic College i Iqaluit og henholdsvis Råstofskolen og Knud Rasmussen Højskolen i Sisimiut blevet formaliseret og intensiveret. Kernen i det samarbejde er især de fælles kulturtræk og livsstil, der for norges vedkommende gør det lettere at falde til i nye omgivelser. ICC og diverse politikere har fra tid til anden netop fremhævet de kulturelle bånd, som en af hovedårsagerne til, at flyforbindelsen er nødvendig. Indtil videre har det argument ikke fået flyene på vingerne igen, men hvis lignende initiativer på andre områder også ser dagens lys, kan det måske lade sig gøre.

Marc Jacobsen er ph.d.-studerende ved Statskundskab, Københavns Universitet.

Sanileriit imminnut qanittuararsuit, timmisartumik angalaneq sivisooq

Tapiissutit ilaasunillu assigiinngitsunik arlalinnik siunniussaqaarneq Nunavut Kalaallit Nunaatalu akornanni timmisartumik attaveqalernissamut aqquissiuussisinnaapput

■ **ANGALLANNEQ**

Marc Jacobsen, Iqaluit, Nunavut
marc.jacobsen@ifs.ku.dk

Davis Strædip sineriaani marluusuni aki-leriinni innuttaasut timmisartumik attaveqaatinik, Kalaallit Nunaanni Nunavummilu sanileriit imminnut qanittuararsuusut atassuteqaatigisinnaasaannik 2014-imiilli amigaatigilerpaat. Toqqaannartumik akunerup aappaani affarmi timmisartornermut taarsiullugu isorartussutsip naakkaluartup angallavigisarnera maanna ullunik arlalinnik sivisussuseqarsinnaasalerpoq, Københavni Reykjavík miluunniit unnuinerit kiisalu Amerika Avannarlermi akunninnerit ataaseq arlalilluunniit ilanngunneqarpata.

1981-imiit 2001-imut Nunavut aamma Kalaallit Nunaata akornanni ukioq kaajallallugu akuttunngitsumik timmisartuussisoqartarpoq. 1993-ip tungaanut Iqalunniit Nuummumut timmisartuussisoqartarpoq, tamatumalu kingorna Kangerlussuarmut timmisartuussisoqartalerluni. Ingerlaarfik 2012-imi aasakkut negeroorutitut ammarneqaqqippop, kisianni ukiumi pingasuni kililimmik iluatsiffiusumik atorineqareerluni matuinnarneqarluni.

Sunaana ajutoorsimasop? Aamma timmisartumik toqqaannartumik attaveqarnerup atuutilerseqqinneqarnissaanut suut pisariqartinneqarpap? Sermitsiaq Nunavummi ingerlatsisut pingaarnerit ilaannik naapi-taqarpoq; atuakkiortoq, niuertoq Danmarkilu sinnerlugu ataqqinaammik aallartitaq, Kenn Harper, timmisartuussisarnermi ingerlaarfiup oqaluttuassartaanik siunis-samilu periarfissaanik, kitaani sanilitsinnit isigalugu, oqaluttuartaq.

Matuneqarnissaata aallartikkiartulernera

Kinguariartorneq aallartippop Amerikami naalakkersuisut nalunaarmata Kangerlussuarmiit Pituffimmumut ilaasunik tigusisoqartarunnaassasoq. Tamatuma kingorna Air Greenlandip ingerlaarfik tigusariaqalerpaa. Tamatumanili First Air timmisartuussinermik isumaginnitsippaa – tassanilu ajornartorsiutit aallartippup. First Air Nuummumut toqqaannartumik timmisartuussisarnissamut taarsiullugu Kangerlussualiartartussavoq. Tamatumalu kinguneranik nassiussat sivisunerumik ingerlanneqartalerlutik, tamannalu akinut tamarmiusunut nerisassallu atasinnaassusaannut ajoqutaalluni. First Air pitsaanerumik akilerneqanngip-pat tamanna ajutoortussatut inissisimavoq.

Air Greenland tamatuma kinguninnguati-gut aalajangerpoq Københavnimut timmisartuussisarnermi SAS-imut unammilliler-niarluni. Aallaappaammumut First Airip suliaasaq taanna aamma isumagaa, Air Greenlandili timmisartorsuarmik 1998-imi pisimmat (Boeing 757-200) suleqatigiinneq unitsinneqariartuaalerpoq. First Airip Kangerlussuarmut ingerlaarfik attatiinnar-

niaraluarpaa, akilersinnaajunnaarmalli 2001-imi tassanngaannaq unitsittariaqaler-lugu.

Pitsaasoq ajunngitsumik kinguneqartuaannartanngilaq

Timmisartumik ingerlaarfik atorunnaarnia-riarmat Kenn Harper ingerlaarfik pilerse-qinniarlugu sunniiniarluni sukumiisumik sulilerpoq.

Inuit nutaat First Airimi pissaanermik tigusisimappup. Inuit Kalaallit Nunaanni periarfissanik ilisimasaqanngitsut, kisianni paasisitsiniaaneq annertoopq ingerlareers-orlu isumalluarnartumik takusaqarsinnaa-lerput. Tulliattut Kalaallit Nunaat siunner-figineqarpoq – Kuupik Kleist siuttoralugu – Iqalunni isumaqatissarsiorluni suliami annertuumi tikilluaqquneqartoq.

Suliniut siunertaq naapertorlugu sun-niuteqarpoq – taamani Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornikkut suliniutinut assigiin-gitsunut Canadamiut immikkut ilisima-sannit iluaquteqarsinnaasutut isumaqarfigi-neqarsinnaasut isumalluarfigineqartorujus-suusut iluaqutigalugit.

Inummumut ataatsimut 4.480 koruuninik akeqartitsilluni ilaasut 34-t Nuup Iqaluillu akornanni sapaatip-akunneranut marlo-riarluni timmisartuussisarnermi arlaannut ilaasinnaappup. Tamanna 2013-imi ima ingerlalluartaqaaq aasaanerani timmisar-tuussinissamik pilersaarutit juunimiit septembarimut atuuttut 40 procentinik tim-misartuussinernnut 24-nit 33-nut amerline-qartariaqarlutik.

Ingerlalluarnermi sivikitsuinnaasoq paasi-narsivoq, taamaattumillu timmisartuussi-sarneq ukioq ataasiinnaq ingerlanneqaqqe-reerluni unitsinneqarluni. Air Greenlandimi niuernermut pisortaqa Christian Keldsen Nunatsiaq Newsimut taama oqaluttuarpoq, Nunavummut aasaanerani ukiumi pingasu-ni timmisartuussisarnernut naatsorsuutit amigartooruteqarfiunatillu sinneqartooru-teqarfiunngitsut, kisianni »ukiut pingajus-saanni aningaasanik iluanaaruteqalerta-riaqartugut, tamanna nalinginnaasumik najoqqutarineqartarmat. Uuliasiornermi aatsitassarsiornermilu ingerlatsisorpassua-qarpoq, suulli tamarmik tassanngaannaq 2013-imi unillutik«.

»Timmisartuussinerit ingerlatiinnarneqar-sinnaassappata Iqalunni Nuummilu naalak-kersuisunit tapiisoqartarnissaat pisariaqas-saaq«, Keldsen ilassuteqarluni oqarpoq.

Tapiissutit

Kalaallit Nunaanni Nunavummilu naalak-kersuisut siulittaasui Aleqa Hammond aamma Peter Taptuna siunnerfeqaarneq pillugu nalunaarummik juulimi 2014-imi atsioqatigiissuteqarput, tamatumanilu timmisartuussisarneq niuernikkut attave-qaatinut nutaanut tunngavissaasinnaasutut erseqqissaatigalugu. Kenn Harperip erseq-qissaaneratut, nalunaarutit taama ittut pappialaannaappup, iliuuseqarnernik taasa-

Kenn Harper atuakkiortuuvop, niuertoulluni Danmarkillu Nunavummi siornatigut ataqqinaammik sinniisigalugu. Taanna Kalaallit Nunaata Nunavullu akornanni aasakkut ingerlaarfimmumut (2012-2014) tunuliaqutaasut pingaarnerit ilagisimavaat.

Kenn Harper er forfatter, forretningsmand og tidligere æreskonsul for Danmark i Nunavut. Han var en af de væsentligste aktører bag sommerruten (2012-2014) mellem Grønland og Nunavut.

riaqartunik ajoraluartumik qaqutiguinnaq malitseqartinneqartartut.

»Kialuunniit tapiissutit ullumikkut tusa-ajumanngilai. Kisianni tamatumani tapiis-sutit tassa pisariqartinneqarput«.

Harper siunnersuuteqarluni oqarpoq, timmisartuussivik pilerseqqinneqassappat naalakkersuisut marluusut taakkua timmi-sartuni tamani issiavinnik aalajangersima-sunik pisinissaminnik qularnaveeqqusiisa-riaqartut, issiaviillu taakkua taakkunannga atoriaannaallutik inissisimatinneqassasut. Taakkualu naalakkersuisut, allaffissorner-mik suliallit allallu paarlaateqatigiinneran-nut atorneqarsinnaagaluarput, attaveqaatit pitsaasut atorsinnaassuseqartullu pimoorul-lugit pilersinneqarsinnaaqqullugit.

Timmisartortitseqatigiiffiit qularnave-eqqut taama ittoq kaasarfimmioralugu issiaviit sinnerinik sullitanut assigiinn-gitsunut tunisaqarsinnaassagaluarput: Aatsitassarsiorfinnut, takornarianut, ataat-simeersuarianut, ilinniartunut allanullu. Aatsitassarsiornikkut siuariartupiloornerup sunik tamanik allanngortitsinissaa upperis-sallugu naammanngilaq. Annikitsuarpas-suit angisuunngortitsisarput.

Assoralisimaarneq

Harperip eqqaamavaa, First Air Kalaallit Nunaata Canadallu akornanni niuerfim-mik ineriartortitsiniarluni annertuumik suliniuteqarsimasopq timmisartuussiviup iluaqutissaanik: »Niuertunik Iqalunnut Nu-ummullu ingerlassisarput. Nerisassaannik, viinnissaannillu tunisarpaat, tutitassaqarnis-saallu isumagisarlugu. Tamakkua tamar-mik suliareqqinneqartariaqassagaluarput, kisianni taama annertutigisumik iliuuseqar-nissamut piumassuseqartoqanngilaq«.

Pingaartulik alla tassaavoq Air Icelan-dip Kalaallit Nunaannut timmisartuussisalersimanera. Tamanna Harperip Nunavummut timmisartuussisarnermup pilerseqqinneqarnissaanut aarlerinaatit annepaartaattut isumaqarfigaa. Siornatigut iluareqqusaartarnerni iluatsitsissutigineqartoq tassaasimavoq Iqaluit Kalaallit Nunaanniit kiattunut angalanerni akunnif-fittut atorneqarsinnaanerap – pingaartumik Disney World ornigarneqarluartarsimavoq – paarlattuanillu Qeqertarsuup Tunua pin-nersopq ornigarneqarluartarluni. Islandimiut timmisartortitseqatigiiffiata unammillerti-gineratigut timmisartuussivimmik pilers-

sitseqqinnissap Harperip isaani piukkun-nartuunngilaq: »Ajornakusoorluinnassaaq. Sapinngisara tamaat misiliigaluarpunga, uangali allanit tamanit tamatuminnga up-perinnissimavunga«.

Taartumi qaamaneq

Iqalunni Arctic Collegep aamma Sisimiuni Aatsitassalerinermik Ilinniarfiup aamma Knud Rasmussenip Højskoliaata akornanni ukiumi kingullerni paarlaaqatigiitarnepq pisortatigoornerusumik atuutilersinneqar-simasvoq sukumiinerulersinneqarlunilu. Suleqatigiinnermi tamatumani qitiusut pingaartumik tassaappup kulturikkut ataatsimoorussat inooriaaserlu ataatsimoorussaq, inuit ilaasa avatangiisinut nutaanut nale-qqussalertorsinnaanerannut tunngaviusut.

ICC-mit politikerinillu assigiinngitsunit timmisartutigut attaveqaatip pisariaqar-neranut kulturikkut qilerutit pissutaasut pingaarnersaasa ilaattut piffissamiit piffissa-mut erseqqissaatigineqartarsimappup. Tun-ngavilersuutit taakkua timmisartut maan-namut qangattarteqqissinnaasimannngilaat, kisianni suliaqarfinni allani suliniutit assingusut ingerlanneqaleraluarpata taava tamanna immaqa ajornarnaviannngilaq.

Pingaartumik nunat issittumiittut akornanni niueqatigiinnerulerneq assigiin-gissutaassagaluarpoq. Tamanna Iqaluit borgmesteriata Madeleine Redfernip erse-qqissaatigaa, tigussaasumillu 'Arctic Free Trade Agreement' – Issittumi akileraaru-sersugaanngitsumik niueqatigiinnissamik isumaqatigiissut – siunnersuutigalugu.

– Nunat issittumiittut illugiiaallutik isumaqatigiissusiortarnerannut taarsiullugu taakkua issittoq tamakkerlugu takor-luugaqartariaqaralarput amerlanernut iluaqutaasussamik, – taamaalilluni Nunavut aamma Kalaallit Nunaata akornanni tim-misartuussisarneq immikkut soqutiginaate-qalissagaluarpoq, borgmesteri oqarpoq.

Nunavummi ulluni makkunani naalak-kersuisunngortussanik katiteriniartoqa-leruttormat timmisartuussiviup pilerse-qqqinneqarnissaanut tigussaasumik suli siunnersuuteqartoqanngilaq, Redfernili naapertorlugu, tamanna Nunavummi poli-tikerit akornanni akulikinnerujartuinnartu-mik eqqaaneqartalersimalluni.

Marc Jacobsen Københavns Univesitetimi ph.d.-nngorniartuuvop.